

LÁZÁRY RENÉ SÁNDOR

Eufrosina igaz tüköre^{*}

Költöttem Arezzóból Florentiába
menvén pósta-kotsin, 1799 őszen

*Nem látta Prága, Róma, Párma, Karlsbád,
Sem Várad, sem Kolozsvár, sem Velentze
Nem látta még valómnak hármas artzát,
A láthatatlant, mit nem fed be kentze.*

*Tsak túkröm tudgya mind meg-annyi kartzát,
Kis rejtett rántzát – nem Béts, sem Lekentze.
Be-hajtya rajtam reggelente sartzát
Kép-másom kérdvén: „Úr-nóm, ejh, le-kensz-e?”*

*„Be én, pofátskám, légy vidám – de osztán
Ragyogj!... Bámúljon rád a mafla toscán,
S meg-részegülljön, mint ha tám be-szína!”*

*Óh, Túkröm, társam, túnt Szépség szabállya,
Fáratt ortzámnak szinte fáj a bájja!...
Tsupán Te tudd: ki vólt Eufrosina?*

^{*} Apai dédanyám, Lázary Anna Fruzsina, igen kezdetleges szonettje. Impromptu egy (feltehetőleg Firenzéből származó) Girolamo Frescobaldi-kotta hátlapján. Egy áttekinthetetlen levél-halomban, családi papírok közt találtam rá véletlenül, Maros-Vásárhelyt, 1909 novemberében.

Alexander Renatus

Kegyelmes volt az Isten s Alexander Renatus,
 De erről mit se sejtett a lány, korrupt szenátus.
 Alexander Renatus lovag volt, lelke bátor:
 Helytartóvá tévé őt egy véres Imperátor...
 A Pharus partvidékén Egyiptom földje szülte,
 Később nevelni atyja talán Tyrusba küldte...
 Fölkapta égi hírnév, szerencse tarka szárnya,
 Szír Antióchiában edzette egy kaszánya,
 Csatázott túl Edesszán, rettegte durva parthus,
 Kezdetben Phrygiában, majd Kappadókiában
 Kormányozott dicsően, s utolszor Káriában.
 Hibátlan, tiszta szívhang csak tiszta jóra nógat:
 Nem üldözött hellént, új hitvallókat, zsidókat...
 Bevádolták, pedig nem volt mártír, sem keresztyén,
 S Milétoszban kivégzék kegyes fejét lemetszvéen.
 Feledve Róma fényét s az elvakult szenátust
 Utólag kőbe vésték Alexander Renatust...
 És Aphrodisiasban ez áll egy régi sztélén:
 „ALEXANDER RENATUS, RAGYOGSZ A SZENTEK ÉLÉN!”

Maros-Vásárhely, 1910. november 16-án

LÁZÁRY RENÉ SÁNDOR 1859. szeptember 17-én született Kolozsvárott. Latin és francia szakos tanár volt, kiváló romanista hírében állott, de ez nem bizonyított, mindenestre hosszabb ideig hivatalnokként is működött. 1890-től Marosvásárhelyen élt. A várossal szomszédos Marossárpatakon hunyt el 1929 októberében. Ötvenkilenc verse még 1992 augusztusában került elő a marosvásárhelyi Molter-hagyatékából. A hirtelen, sőt: hihetetlen fölfedezést követő filológiai kutatómunka, illetve a nehéz és szövevényes életrajzi nyomozás eredményeképpen jónéhány eredeti Lázáry-levélre és elegyes följegyzésre bukkantunk a költő élettársának, későbbi özvegyének, Vajdaréthy Júliának mindeddig lappangó hagyatékában... Am ugyanott további százhatvan költeményre, valamint Marullo Pazzi (későreneszánsz költő és zeneszerző) tizenhét versének Lázáry általi fordítására, avagy átköltésére akadtunk... A Lázáry-oeuvre immár teljesnek látszott, amikor is 1995 júliusában (a marosvásárhelyi Teleki Téka és Dr. Vajdaréthy Rabán fáradhatatlan közreműködésének köszönhetően) a Vajdaréthy Júlia-féle kéziratköteg fájóan hiányzó, elveszettnek hitt részeire is rátalálhattunk... Egy

szürke notesz és újabb százhuszonhárom vers! Zömükben fiatalkori próbálkozások, rögtönzések, úti képek, zsengek; illetőleg már kései költemények, poémák, megkeseredett tréfák, szomorú töredékek: egy életmű törmelékei... Közöttük néhány általunk eddig ismeretlen átköltés, avagy fordítás: Caius Licinius Calvus (Catullus-kori latin), Sir Andrew Blacksmith (XVIII. századi angol) és Fu An-kung (VIII. századi kínai) költőktől. Lázary lírikusi hagyatéka így, a maga összességében 359, még pontosabban 449, de tulajdonképpen 926 verset tartalmaz. Az egésznek mutatkozó szövegtörzset földolgozása roppant időigényes, ám folyamatban van. (Közléteszi: KOVÁCS ANDRÁS FERENC.)

TÁCSIK JÁNOS: JÉZUS ELVÁGYÓDÁSA